

स्वराः

अ आ इ ई

उ ऊ ऋ ॠ लृ

ए ऐ ओ औ

अं अः

ह्रस्व-स्वराः	दीर्घ-स्वराः	प्लुत-स्वराः
अ	आ	आ३
इ	ई	ई३
उ	ऊ	ऊ३
ऋ	ॠ	ऋ३
ॡ		ॡ३
	ए	ए३
	ऐ	ऐ३
	ओ	ओ३
	औ	औ३

व्यञ्जनानि

क ख ग घ ङ ।

च छ ज झ ञ ।

ट ठ ड ढ ण ।

त थ द ध न ।

प फ ब भ म ।

य र ल व

श ष स ह ॥

वर्गः	अल्पप्राणाः	महाप्राणाः
कवर्गः	क्, ग्, ङ्	ख्, घ्
चवर्गः	च्, ज्, ञ्	छ्, झ्,
टवर्गः	ट्, ड्, ण्	ठ्, ढ्,
तवर्गः	त्, द्, न्	थ्, ध्
पवर्गः	प्, ब्, म्	फ्, भ्
अवर्गीय- व्यञ्जनानि	य्, र्, ल्, व्	श्, ष्, स्, ह्

vowels to consonants, as in English, but indicated by various signs, e.g.,

क् अ क क् आ का क् इ कि क् ई की क् उ कु
ka *kā* *ki* *kī* *ku*

क् ऊ कु क् ऋ कृ क् ॠ कृ क् ए के क् ऐ कै
kū *kr̄* *kṝ* *ke* *kai*

क् ओ को क् औ कौ क् अं कं क् इं किं क् अः कः
ko *kau* *kam* *kim* *kah*

क् आः काः क् इः किः क् उः कुः क् ओः कोः इत्यादि
kāḥ *kih* *kuḥ* *koḥ* *etc.*

The combinations of vowels with all the other consonants are to be represented in a similar way; but in the case of र् उ and

संयुक्तवर्णाः

क्ष त्र ज्ञ

क् + ष् + अ = क्ष कक्षा क्षत्रियः आरक्षकः

त् + र् + अ = त्र त्रिशुलम् पत्रम् वस्त्रम्

ज् + ञ् + अ = ज्ञ ज्ञानम् आज्ञा विज्ञानम्

The time requested to pronounce a consonant is a half mātrā.

Eg. : क्, च्

(For memorisation)

एकमात्रो भवेत् ह्रस्वः द्विमात्रो दीर्घ उच्यते ।

त्रिमात्रस्तु प्लुतो ज्ञेयः व्यञ्जनं त्वर्धमात्रकम् ॥

The time required to pronounce a *pluta* or a protracted vowel is three mātras.

ए, ओ do not have short vowels and लृ does not have a long vowel in Samskr̥ta.